

NE/Ilkka Savoheimo

16.6.1994

Työeläkelaitoksille

YRITTÄJIEN VAKUUTTAMISVELVOLLISUUDESTA VAPAUTTAMINEN

Yleistä

Sosiaali- ja terveysministeriö on 14.6.1994 antanut uuden päätöksen YEL 3 §:n ja MYEL 4 §:n soveltamisesta. Päätöksellä kumotaan ministeriön 5.6.1985 antama päätös. Uusi päätös tulee voimaan 1.7.1994 ja sitä sovelletaan voimaantulon jälkeen vireilletuleviin vapautusasioihin.

Uuden vapauttamissäännösten keskeisimmät muutokset ovat seuraavat:

- uusille säännöille on yhteistä, että eläketurvan riittävyttä ei enää määritellä markoissa. Vaikka laskennallisen eläkkeen määrä olisi huomattavan suuri, ei vapautusta voida myöntää, jos mikään vapautusehdoista ei täyty
- työtulo saa olla korkeintaan muiden ansiotulojen suuruinen
- vapauttamiseen hyväksyttävän muun eläketurvan piiriä on laajennettu
- vapautus myönnetään, jos yrittäjätoiminnasta ei kartu eläketurvaa
- vapautus myönnetään toistaiseksi, kuitenkin enintään niin pitkäksi ajaksi kuin vapautuksen edellytykset ovat olemassa
- takautuvasti vapautettaessa, vapautus voi koskea myös aikaa, jolta vapautuksen edellytykset eivät täyty, jos tällainen ajanjakso on enintään kuuden kuukauden pituinen

NE/Ilkka Savoheimo

16.6.1994

Vapauttamisen edellytykset

Vapautus myönnetään, jos muu eläketurva on riittävä (YEL 3 §:n 1 mom. ja MYEL 4 §:n 1 mom.). Uudessa ministeriön päätöksessä on määritelty yksityiskohdaisesti muulle eläketurvalle asetettavat vaatimukset:

Yrittäjän eläketurvaa ja hänen omaistensa perhe-eläketurvaa on pidettävä yrittäjien eläkelain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla riittävänä

- 1) jos yrittäjän työtulon yrittäjien eläkelaisissa tarkoitettusta yrittäjätoiminnasta arvioidaan olevan enintään kolmannes hänen muista ansiotuloistaan;
- 2) jos yrittäjän 1 kohdassa tarkoitettun työtulon arvioidaan olevan enintään hänen muiden ansiotulojensa suuruinen ja hänen eläketurvansa vähintään 40 prosenttia hänen kaikkista ansiotuloistaan; tai
- 3) jos yrittäjän eläketurva on sen määräinen, että hänelle ottaen huomioon työntekijäin eläkelain 8 §:n säännökset, ei kartu yrittäjätoiminnan perusteella uutta eläketurvaa.

Eläketurvaa 1 momentin 2 kohdan mukaisesti arvioidaessa otetaan yrittäjätoiminnan rinnalla jatkuvan ansiotoiminnan osalta huomioon myös eläkeikään jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio.

Ansiotuloa koskevat edellytykset

Ansiotulojen on täytettävä kaksi edellytystä, jotta ne voidaan ottaa mukaan vapautusta harkittaessa. Ministeriön päätöksen mukaan ansiotuloilla tarkoitetaan yrittäjän kaikkia sellaisia samanaikaisia ansiotuloja, jotka oikeuttavat peruseläkkeeseen ja joiden voidaan arvioida jatkuvan ainakin vuoden ajan.

Toistaiseksi voimassa olevan työsuhteen voidaan katsoa täyttävän vähintään vuoden kestoa koskevan vaatimuksen. Jos määräaikaiset lyhyet työsuhteet seuraavat toisiaan, voi myös lyhyt määräaikainen työsuhte oikeuttaa vapautukseen.

NE/Ilkka Savoheimo

16.6.1994

Työtulo enintään 1/3 muista ansiosta

Säännössä määritellään vapauttamisen edellytykset pelkästään työtulon ja muiden ansiotulojen suhteella. Kyse on selvästi sivutoimisesta yrittäjästä. Jos edellä mainittu ehto toteutuu, vapautus myönnetään riippumatta eläketurvasta.

Työtulo enintään muiden ansiotulojen suuruinen ja eläketurva vähintään 40 prosenttia kaikista ansiotuloista

Sääntöä sovelletaan vain, jos työtulo on enemmän kuin 1/3 yrittäjän muihin ansiotuloihin verrattuna. Tällöin vapautusta ei voida myöntää ensimmäisen säännön perusteella.

Jos yrittäjän työtulo on enintään hänen muiden tulojensa suuruinen ja eläketurva vähintään 40 prosenttia hänen kaikista ansiotuloistaan, vapautus myönnetään eläketurvan tasoon katsomatta.

Eläketurvana hyväksytään hakemishetkeen saakka kertynyt eläketurva. Näin ollen myös yrittäjätoiminnasta hakemushetkeen karttunut eläketurva otetaan huomioon. Muusta parhaillaan jatkuvasta ansiotoiminnasta otetaan huomioon myös arvio tulevan ajan eläkkeestä.

Eläketurvana otetaan huomioon TEL 8 §:n 4 momentissa tarkoitettut peruseläkkeet ja lakisääteinen lisäeläketurva sekä TEL 8 §:n 1 momentissa mainitut toistaiseksi myönnettyt juoksevat eläkkeet. Näin ollen myös ns. so-li-ta korvaukset voidaan ottaa mukaan sekä ulkomailta saatavat eläkkeet (lähinnä ETA- ja sosiaaliturvasopimusmaat). Vapaamuotoista eläketurvaa ei oteta huomioon.

Uutta lakisääteistä eläketurvaa ei enää kartu

Yrittäjä voi saada kolmannen säännön perusteella vapautuksen, jos yhteensovitus säännökset huomioon ottaen yrittäjätoiminnasta ei kartu enää uutta eläketurvaa.

Tämä koskee lähinnä kuntien ja valtion palveluksessa olleita henkilöitä, jotka eläkkellä ollessaan aloittavat yrittäjätoiminnan.

NE/Ilkka Savoheimo

16.6.1994

Vapautus toistaiseksi

Vapautus myönnetään aina toistaiseksi. Näin tapahtuu myös siinä tapauksessa, että sitä haetaan yli vuoden kestävästä määräaikaisesta työsuhteesta perusteella, jolloin työsuhteen todennäköinen päättymispäivä on jo vapautusta myönnettäessä tiedossa.

Takautuvasti vapautettaessa vapautus voi koskea myös aikaa, jolta vapautusedellytykset eivät täyty, jos tällainen ajanjakso on enintään kuuden kuukauden pituinen.

Ilmoitusvelvollisuus

Vapautuksen saanut yrittäjä on velvollinen ilmoittamaan sellaisista muutoksista, jotka saattavat vaikuttaa vapautuksen jatkumiseen. Ilmoittamisvelvollisuus koskee sekä vapautuksen piiriin kuuluvassa yrittäjätoiminnassa että muussa ansiotoiminnassa tapahtuneita muutoksia.

Vapautusten edellytysten olemassaoloa valvotaan myös ETK:n ja MELAn toimesta.

Voimaantulovaihe

Uusi sosiaali- ja terveysministeriön päätös on voimassa 1.7.1994 lukien. Uutta päätöstä sovelletaan yrittäjään, joka on tehnyt vapautushakemuksen tämän päätöksen voimassaollessa.

Ennen uusien säännösten voimaantuloa tehty hakemus käsitellään aikaisemmin voimassa olleiden säännösten mukaisesti, vaikka päätös vapautusasiassa annettaisiin vasta 1.7.1994 jälkeen.

Uusien säännösten voimaantulon jälkeen tehtyä hakemusta ei voida käsitellä aikaisempien säännösten mukaan. Näin ei tehdä edes silloin, kun vapautusta haetaan myös takautuvalle ajalle, joka kohdistuu osittain 1.7.1994 edeltävälle ajalle.

ELÄKETURVAKESKUS

Seppo Pietiläinen

Ilkka Savoheimo

LIITE

Sosiaali- ja terveysministeriön päätös

Sosiaali- ja terveysministeriön päätös yrittäjien eläkelain 3 §:n ja maatalousyrittäjien eläkelain 4 §:n soveltamisesta

Annettu Helsingissä 14 päivänä kesäkuuta 1994

Sosiaali- ja terveysministeriö on 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yrittäjien eläkelain (468/69) 3 §:n ja samana päivänä annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) 4 §:n nojalla päättänyt:

1 §

Eläketurvakeskus voi hakemuksesta vapauttaa yrittäjän yrittäjien eläkelaisissa säädetystä vakuuttamisvelvollisuudesta tai hyväksyä uudelleen mainitun lain mukaisen eläketurvan piiriin siten kuin tässä päätöksessä määrätään.

2 §

Eläketurvalla, jonka perusteella yrittäjälle voidaan myöntää vapautus yrittäjien eläkelaisissa säädetystä vakuuttamisvelvollisuudesta, tarkoitetaan

1) oikeutta työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettuun peruseläkkeeseen;

2) oikeutta työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainituissa laeissa, eläkeohjesäännössä tai eläkesäännöissä tarkoitettuun rekisteröityyn tai muuhun peruseläkettä parempaan eläkkeeseen; ja

3) yrittäjälle toistaiseksi myönnettyä työntekijäin eläkelain 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua eläkettä tai muuta etuutta.

Tuloilla, jotka otetaan huomioon vapautuksen myöntämisestä päätettäessä, tarkoitetaan yrittäjän kaikkia sellaisia samanaikaisia ansiotuloja, jotka oikeuttavat peruseläkkeeseen ja joiden voidaan arvioida jatkuvan ainakin vuoden ajan.

3 §

Yrittäjän eläketurvaa ja hänen omaistensa perhe-eläketurvaa on pidettävä yrittäjien eläkelain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla riittävänä

1) jos yrittäjän työtulon yrittäjien eläkelaisissa tarkoitettusta yrittäjätoiminnasta arvioidaan olevan enintään kolmannes hänen muista ansiotuloistaan;

2) jos yrittäjän 1 kohdassa tarkoitetun työtulon arvioidaan olevan enintään hänen muiden ansiotulojensa suuruinen ja hänen eläketurvansa vähintään 40 prosenttia hänen kaikista ansiotuloistaan; tai

3) jos yrittäjän eläketurva on sen määräinen, että hänelle, ottaen huomioon työntekijäin eläkelain 8 §:n säännökset, ei katu yrittäjätoiminnan perusteella uutta eläketurvaa.

Eläketurvaa 1 momentin 2 kohdan mukaisesti arvioitaessa otetaan yrittäjätoiminnan rinnalla jatkuvan ansiotoiminnan osalta huomioon myös eläkeikään jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio.

4 §

Vapautus myönnetään hakemuksen tekemistä seuraavasta päivästä yrittäjälle, jolla on voimassa yrittäjien eläkelain mukainen vakuutus.

Tällöin yrittäjän vakuutuksen viimeinen voimassaolopäivä on hakemuksen tekemispäivä.

Jos vakuuttamisvelvollisella yrittäjällä ei ole voimassa olevaa vakuutusta, vapautus voidaan myöntää takautuvasti ajalta, jolta 3 §:ssä tarkoitetut edellytykset täyttyvät. Tällöin vapautus voi koskea myös aikaa, jolta vapautuksen edellytykset eivät täyty, jos tällainen ajanjakso on enintään kuuden kuukauden pituinen.

5 §

Vapautus myönnetään toistaiseksi, kuitenkin enintään niin pitkäksi ajaksi kuin vapautuksen edellytykset ovat olemassa.

Vapautuksen saanut yrittäjä on velvollinen ilmoittamaan eläketurvakeskukselle sellaisista olennaisista muutoksista ansiotoiminnassaan, jotka saattavat vaikuttaa vapautuksen jatkumiseen.

6 §

Eläketurvakeskus voi hyväksyä vapautuksen saaneen yrittäjän yrittäjien eläkelain mukaisen eläketurvan piiriin, jos hän terveydentilansa ja muiden olosuhteidensa puolesta täyttää vakuuttamisen edellytykset.

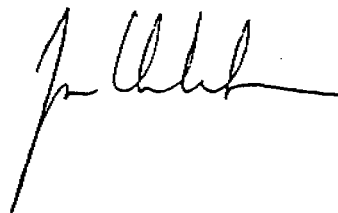
7 §

Vapauttamista ja sen keskeyttämistä koskeva hakemus katsotaan tehdyksi sinä päivänä, jona se on annettu tai postitse saapunut eläketurvakeskukselle.

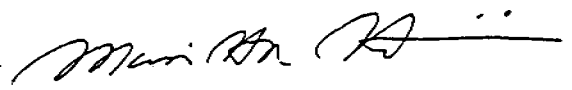
Edellä 1 momentissa tarkoitettuun hakemukseen on liitettävä eläketurvakeskuksen määräämä selvitys. Jollei hakija kehotuksen saatuaan eläketurvakeskuksen määräämässä

Helsingissä 14 päivänä kesäkuuta 1994

Sosiaali- ja terveysministeri

Ylitarkastaja

kohtuullisessa ajassa toimita sille hakemuksen ratkaisemiseksi tarvittavaa lisäselvitystä, hakemus katsotaan tehdyksi kuitenkin vasta silloin, kun eläketurvakeskukselle on saapunut hakemuksen ratkaisemiseksi tarvittava selvitys.

Jos hakemus on annettu työeläkelakien mukaista toimintaa harjoittavalle eläkelaitokselle, eläkelaitoksen on viipymättä toimitettava se eläketurvakeskukselle.

8 §

Mitä tässä päätöksessä määrätään eläketurvakeskuksen oikeudesta vapauttaa yrittäjä yrittäjien eläkelain mukaisesta vakuuttamisvelvollisuudesta, on vastaavasti sovellettava maatalousyrittäjien eläkelaitoksen oikeuteen vapauttaa maatalousyrittäjä maatalousyrittäjien eläkelain mukaisesta vakuuttamisvelvollisuudesta. Sama koskee maatalousyrittäjän hyväksymistä uudelleen eläketurvan piiriin.

9 §

Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1994.

Tällä päätöksellä kumotaan yrittäjien eläkelain 3 §:n ja maatalousyrittäjien eläkelain 4 §:n soveltamisesta 5 päivänä kesäkuuta 1985 annettu sosiaali- ja terveysministeriön päätös (452/85).

Tätä päätöstä sovelletaan yrittäjään, jonka vakuuttamisvelvollisuudesta vapauttamista tai sen keskeyttämistä koskeva hakemus on saapunut eläketurvakeskukseseen tai asianomaiseen eläkelaitokseen tämän päätöksen voimaan tultua.